

ORUCUN FAZİLETLERİ*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyicileri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun...

Üç mübarek ayın ikincisi olan Şa'ban-ı Şerif'in son günlerindeyiz. Mübarek Ramazan geliyor. Ramazan ayında oruç tutmak müslümanların çok önemli ibadetlerinden birisidir, çok sevaplı ibadetlerinden birisidir. İslâm'ın temel ibadetlerinden birisidir. Onun için, Ramazan orucunu tutmaya, şer'î bakımdan özrü olmayan, bedeni sıhhatli olan her müslümanın büyük gayret göstermesi lâzım! Allah-u Teâlâ Hazretleri bu büyük mükâfatların verildiği, büyük sevapların kazanıldığı mübarek aydan en güzel tarzda, en çok şekilde istifade etmeyi hepimize, hepimize nasîb ü müyesser eylesin...

Ramazan orucu Kur'an-ı Kerim'de,

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا
كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

(البقرة: ۱۸۳)

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû kütibe aleykümü's-sıyâmü kemâ kütibe ale'llezîne min kabliküm lealleküm tettekùn*) [Ey iman edenler, sizden önceki ümmetlere yazıldığı gibi, sizin üzerinize de oruç yazıldı, farz kılındı; tâ ki bu sayede takvâya erersiniz.] (Bakara, 2/183) ayet-i kerimesi ve devamıyla emredilmiş, kesin bir temel ibadettir.

a.Oruç Tutanın Günahları Affolur

Size bu Ramazan ayıyla ilgili bazı hadis-i şerifler okumak istiyorum. Okumak istediğim Ramazan ayının sevabını gösteren sahih hadis-i şeriflerden birisi... İmam Buhârî, Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, Neseî ve diğer kaynakların Ebû Hüreyre'den ve İbnü'n-Neccâr'ında Enes RA'dan rivayet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:¹

---

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.22, no:38; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.523, no:760; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.436, no:1372; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.157, no:2203; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.526, no:1641; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.232, no:7170; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.194, no:1894; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.344, no:8821; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.336, no:5930; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.306, no:3609; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.304, no:8289; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.88, no:2513; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.283; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.93, no:2823; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.422, no:950; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXI, s.78; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.225; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.338, no:2207; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.86, no:2502; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.744, no:23678; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.458, no:22611.

مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ

مِنْ ذَنْبِهِ

(حم.خ.م.د.ت.ه.حب. عن أبي هريرة؛ ابن النجار عن أنس)

RE. 425/10 (*Men sàme ramadàne imânen va'htisâben gufira lehû mâ tekaddeme min zenbihî*) “Kim Ramazan ayını Allah’a inanarak, imanla ve sevabını Allah’tan bekleyerek ihyâ eder, Ramazan orucunu güzelce tutarsa, o güne kadar işlemiş olduğu geçmiş günahları afv ü mağfiret olunur, Allah affeder.” buyuruyor. Bu duyulmuş, meşhur, her Ramazanda söylenen bir hadis-i şerif. Kaynakları sağlam olan bir hadis-i şerif.

Herkesin tutması lâzım! Tabii şimdi Türkiye kış ayında, gündüzler kısa, geceler uzun. Hem teravihleri kılmak kolay, hem de gündüz oruç tutmak birkaç bakımdan kolay: Birincisi; gün kısa olduğu için oruç kısa saatlerde tutulacak... İkincisi; çok sıcak olmadığı için insan aç ve susuz kalmağa daha rahatlıkla dayanabilecek.

Geçen gün İsveç’te, Stockholm’de bulunan ihvânımıza, kardeşlerimize telefon açtım:

“—Nasılsınız, orada imsak kaçta kesiliyor, iftar kaçta oluyor?” diye sordum.

Dediler ki:

“—Sabahleyin altı civarında imsak kesiliyor, öğleden sonra üç civarında iftar oluyor.” dediler.

Yâni, dokuz saatlik bir oruç oluyor orada, Stockholm hesabıyla...

Şimdi ben Avustralya'da bulunuyorum. Avustralya'da mevsim yaz... Burada da Melbourn'a doğru –Melbourne en güneydeki şehirlerden birisi– artık 16 küsur saat oruç tutacaklar. Olsun, Türkiye'de de yaz aylarında harman yaparken, döğen döğerken, harman savururken, tarlada çalışırken mübarek kardeşlerimiz oruçlarını tutarlardı. Ramazan orucu yaz geldiği zaman, yine o sevapları alırlardı. Allah'ın rızasını kazanmak için fedâkârlıktan kaçınmazlardı.

Demek ki, eski günahları Cenâb-ı Hak afv ü mağfiret ediyor, bu kesin.

b.Oruç Vücudu Temizler

Peygamber SAS Efendimiz, bir diğer hadis-i şerifinde buyuruyor ki:²

لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةٌ وَزَكَاةُ الْجَسَدِ الصَّوْمُ

(هـ. ه. عن أبي هريرة؛ طب. عد. هب. عن سهل بن سعد)

² İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.555, s.1745; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.423, no:1449; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.V, s.122, no:963; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd- Duafâ*, c.VI, s.336; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.193, no:5973; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.292, no:3578; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.136; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.708, no:23572.

RE. 350/4 (*Li-küllü şey'in zekâtün*) “Her şeyin bir temizlenmesi, zekâtı vardır.” Malın zekâtını biliyorsunuz, parasının kırkta birini ayırıyor, fakirlere veriyor. Sürüsünde kırk tane koyunu varsa, bir koyununu veriyor. Arazisinden mahsûl varsa, mahsulün öşrünü veriyor... Her şeyin zekâtı vardır, o zekât verildiği zaman, fakirin hakkı çıkarıldığı zaman mal temiz olur. Ayrılmadığı zaman pis, iyi olmayan bir kazanç ve mal olmuş olur. Her şeyin zekâtı vardır.

(*Ve zekâtü'l-cesedi es-savm.*) “Vücudun zekâtı da savmdır, yâni oruç tutmaktır.” Bu ay oruç tutmak böyle vücudun paklanmasını, maddeten ve mânen temizlenmesini sağlayan bir ibadet oluyor. Bu da çok önemli...

c.Oruçlu İken Ölen Kimse

Peygamber SAS Efendimiz, bir hadis-i şerifinde müjdelemiş ki:³

مَنْ مَاتَ صَائِمًا أُوجِبَ اللَّهُ لَهُ الصِّيَامَ إِلَى يَوْمِ

الْقِيَامَةِ

(الديلمى عن عائشة)

RE. 444/5 (*Men mâte sâimen, evcebe'llâhu lehü's-sıyâme ilâ yevmi'l-kıyâme.*) Hazret-i Aişe-i Sıddîka Validemizden rivayet edilmiş bu hadis-i şerif. “Bir insan oruç tutarken, yâni

³ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs.* c.III, s.504, no:5557; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.732, no:23643; *Câmiü'l-Ehâdîs,* c.XXI, s.417, no:23887.

Ramazan ayında oruçlu iken vefat etse, Allah-u Teâlâ Hazretleri ona, kıyamet gününe kadar oruç tutmuş gibi sevap yazar. Kıyamete kadar oruçluymuş gibi ecrini ihsân eder.” diye müjde var.

Demek ki, ne kadar güzel mükâfatlı bir ibadet olduğu buradan da görülüyor.

d.Oruç Cehennemden Uzaklaştırır

Başka bir hadis-i şerif okuyalım. İmam Buhârî, Müslim, Tirmizî, Neseî, Ahmed ibn-i Hanbel Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri’nden rivayet etmişler:⁴

مَنْ صَامَ يَوْمًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بَاعَدَ اللَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ
النَّارِ بِذَلِكَ الْيَوْمِ سَبْعِينَ خَرِيفًا
(حم. ط. خ. م. ت. ن. عن أبي سعيد)

⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.III, s.1044, no:2685; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.808, no:1153; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.172, no:2245; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.547, no:1717; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.59, no:11577; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.291, no:2186; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.6, s.317, no:6512; Saîd ibn-i Mansûr, *Sünen*, c.II, s.163, no:2423; Abdü’r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.302, no:9685; Beyhakî, *Şuabü’l- İman*, c.III, s.398, no:3875. Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.296, no:8235; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.97, no:2552; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXIII, s.40; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IV, s.580, no:10805 ve c.VIII, s.718, no:23600; *Câmiü’l-*

Ehâdîs, c.XX, s.469, no:22642.

RE. 425/14 (*Men sàme yevmen fî sebîli'llâh, bâada'llàhu beynehû ve beyne'n-nâri bizâlike'l-yevmi seb'îne harîfâ.*) Harîf, sonbahar demek. “Kim Allah yolunda, Allah rızası için bir gün oruç tutarsa, Allah onunla cehennem arasında yetmiş sonbahar, yâni yetmiş sene açar, cehennemden uzaklaştırır.”

Yâni, cehenneme girme ihtimali azalıyor, cehennemle arasındaki mesafe çoğalıyor. Oradan, cehennemden uzaklaşmış oluyor.

e.Oruç Günahları Sildirir

Bu hususta başka hadis-i şerifler de var. Oruçlunun sevabı ile ilgili diğer bir hadis-i şerifte, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁵

مَنْ صَامَ رَمَضَانَ فَعَرَفَ حُدُودَهُ وَحَفِظَ مِمَّا يَنْبَغِي
أَنْ يَتَحَفَّظَ مِنْهُ كَفَّرَ مَا قَبْلَهُ
(حم.ع. حب. حل. هب. ق. ض. عن أبي سعيد)

RE. 426/2 (*Men sàme ramadâne fearafe hudûdehû ve yetehaffeza mimmâ yenbağî en yetehaffeza minhü, küffira mâ kablehû.*)

⁵ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.55, no:11541; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, I, s.219, no:3433; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.322, no:1058; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.III, s.310, no:3623; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.304, no:8288; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.180; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.24, no:98; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.392, no:4496; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.761, no:23727; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.459, no:22613.

Bu da Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan rivayet edilmiş. Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Ya'lâ, İbn-i Hibbân, Beyhakî ve diğer kaynaklarda var. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(Men sâme ramadâne) “Kim Ramazan orucunu tutarsa...” Ama şartı var: *(Fearafe hudûdehû)* “Bu orucun sınırlarını, cezalarını, ahkâmını bilirse... Yâni, ne yaparsa orucu tamam olur, ne yaparsa orucu bozulur, sevabı kaçar; bunları bilirse... *(Ve yetehaffeza mimmâ yenbağî en yetehaffeza minhü)* Ve oruçluyken sakınması gereken şeylerden de sakınır, çekinir, kendisini korursa; *(küffira mâ kablehû)* geçmiş ömründeki günahlara keffaret olur.” Yâni, günahları mağfiredir, bu oruç onları sildirir demek.

Tabii, insanın oruçlu iken nelerden çekinmesi gerekiyor?.. En basiti yemekten, içmekten ve diğer tabii olarak hakkı olan beşerî ihtiyaçlarından, ilmihal kitaplarında yazılan şeylerden Allah rızası için sakınacak. Tamam, bunlar maddi sakınma; yemeyecek, içmeyecek vs. Bunun dışında gıybet etmeyecek, gözüyle harama bakmayacak, kulağına haramı dinlettirmeyecek, kulağını harama vermeyecek, elini harama uzatmayacak, ayağıyla harama varmayacak, her şeyine dikkat edecek.

Midenin orucu yemek yememekse, gözün orucu da harama bakmamaktır. Dilin orucu da haramı, günahı, Allah'ın sevmediği sözleri söylememektir. İşte orucun hududunu bilmek ve sakınılması gereken şeylerden sakınmak bu mânâları ihtivâ ediyor.

Bunu geçmiş konuşmalarda, geçtiğimiz senelerde üstüne bastıra bastıra çok geniş bir şekilde açıklamış, bu konuda hadis-i şerifler okumuştum. Yâni, millet sadece yemek yemiyor, su içmiyor, bitiyor sanıyor. Halbuki bütün hareketlerine dikkat etmesi lâzım! Oruçluyum diye, kendisine ibadet ettiğinin şuurunu hiç unutturmadan, aklından onu çıkarmadan, haramların her çeşidinden kendisini koruması lâzım!

Onları yapmazsa... Oruçlu kalkıyor, plaja gidiyor; oruçlu kalkıyor, günah yerlerine gidiyor...

“—Ben oruçluyum, yemiyorum, içmiyorum!”

Yemiyorsun, içmiyorsun ama, gözün harama bakıyor, dilin günah işliyor, kulağın günah işliyor, elin günah işliyor; olmaz! Yâni, onlardan korunma da çok önemli...

O hadis-i şerifleri geçen senelerde okuduğum için, bu seferki konuşmamda o hadisleri seçmedim. Kaçınılması gereken şeyler sadece yemek içmek değil, oruçlu günahların her çeşidinden kaçınacak, her azasını gûnahtan sakınacak... Bunu tekrar söylüyoruz.

f.Oruçlunun Duası ve Amelleri

Böyle güzel tuttuğu zaman, oruçlunun mükâfâtı çok büyük oluyor, geçmiş günahları affoluyor. Ayrıca bir başka müjde var, Abdullah ibn-i Amr ibn-i As RA'dan, Deylemî rivayet etmiş. Oruçlu,

oruç tutması sebebiyle Allah'ın nazlı bir kulu oluyor, muazzez bir kulu oluyor, itibarlı bir kulu oluyor; her şeyi kıymet kazanıyor. Buyuruyor ki Peygamber SAS:⁶

صَمْتُ الصَّائِمِ تَسْبِيحٌ وَنَوْمُهُ عِبَادَةٌ وَدُعَاؤُهُ
مُسْتَجَابٌ وَعَمَلُهُ مُضَاعَفٌ

(الدیلمی عن ابن عمرو)

RE. 308/14 (*Samtü's-sàimi tesbîhun*)
“Oruçlunun sükûtu sanki tesbih çekmiş gibi sevaptır. (*Ve nevmühû ibâdetün*) Oruçlunun uykusu da ibadettir.” Uyuduğu sırada bir şey yapmıyor, şuursuz, kendinden geçmiş, yatıyor; ama o bile ibadettir.

(*Ve duâühû müstecâbün*) “Duaları müstecâbdır, kabul edilir.” Dualara da dikkat etmek lâzım! Kendimize, ana babamıza, kardeşlerimize, sevdiklerimize, dostlarımıza, geçmişlerimize duayı çokça edelim; çünkü duaları da müstecâbdır oruçlunun. (*Ve amelühû mudâafun*) “Ameline de sevapları, kat kat fazla miktarda verilir.”

Şimdi biz burada bir cami yeri almağa karar verdik. Bir arsaya tâlip olduk, arsanın sahibi de vermeye razı oldu. Fakat paramız denk gelmiyor, vaad etmiş arkadaşlar var; şimdi onlara gideceğiz, diyeceğiz ki:

⁶ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.397, no:3761; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.718, no:23602 ve s.728, no:23631; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.25, no:13696.

“—Bakın, Ramazan’da yapılan işin sevapları başka zamanlara göre daha fazla veriliyor, kat kat fazla veriliyor. Söz vermiştiniz, öbür arkadaşlar verdi, siz vermediniz. Şu hayrınızı verin de, sevabınız kat kat fazla olsun!” diyeceğiz.

Demek ki, oruçlunun ayrıca her şeyi değer kazanıyor. Sükûtu tesbih oluyor, uykusu ibadet oluyor, duası müstecâb oluyor; ameli de kat kat mükâfâtlı, sevâbı fazla veriliyor. Ramazan’da verdiği, Ramazan dışında verdiği sadakadan daha sevaplı oluyor. Ramazan’da kıldığı namaz, Ramazan dışında kıldığı namazdan daha sevaplı oluyor.

Her ibadeti böyle kat kat fazla oluyor. Meselâ, Ramazan’da umreye giderse, başka zamanlardakinden sevabı fazla oluyor vebir hac yapmış gibi —Peygamber Efendimiz’le bir hac yapmış gibi diye de rivayet var— sevap veriliyor.

Belki garipsemişsinizdir oruçlunun uyumasını; Peygamber SAS Efendimiz uykuyu da tavsiye ediyor. Tabii bizi sevdiğinden, ümmetine acıdığından, ibadetlerini rahatlıkla yapsınlar da, bayılmasınlar, halsiz, bîtab düşmesinler diye. Ama orucun faydası da hasıl olacağı için, orucu da tutsunlar diye kolaylık da gösteriyor.

g.Orucu Kolaylaştıran Dört Şey

Peygamber SAS Efendimiz, Allah’ın verdiği kolaylıkları da bize bildiriyor. Onu okuyayım size... Hâkim *Târih*’inde kaydetmiş, Deylemî

Enes RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁷

أَرْبَعٌ مَنْ فَعَلَهُنَّ قَوِيَ عَلَى صِيَامِهِ أَنْ يَكُونَ أَوَّلُ
فِطْرِهِ عَلَى مَاءٍ وَلَا يَدْعُ السَّحُورَ وَلَا يَدْعُ الْقَائِلَةَ
وَأَنْ يَشُمَّ شَيْئًا مِنْ طَيِّبٍ

(ك. فى تاريخه، والديلمى عن أنس)

RE. 69/7 (*Erbaun men fealehünne kaviye alâ sıyâmihi*: *En yekûne evvelü fıtrihî alâ mâ'*, ve *lâ yedau's-sahûr*, ve *lâ yedau'l- kâileh*, ve *en yeşümme şey'en min tıyb.*) *Sadaka rasûlü'llâh*, *fî mâ kâl*, *ev kemâ kâl*.

Bu sefer daha önce zikretmediğim hadis-i şeriflerden seçmeye çalıştım; yenilik olsun, câzib olsun, hatırunuzda yeni şeyler kazanılmış olsun diye... Diyor ki Peygamber Efendimiz bu hadis-i şerifinde:

(*Erbaun men fealehünne*) “Dört şey vardır ki, kim bu dört şeyi yaparsa, (*kaviye alâ sıyâmihi*) orucuna kuvvetli olur, oruç tutmaya bedeni tâkatli olur, dinç olur; yâni orucu kolay tutar.”

Biliyorsunuz, kış gününde oruç tutmak kolay da, yaz gününde zordur. Hele Suudî Arabistan'da geçtiğimiz senelerde bulunduk. Ramazanın

⁷ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.371, no:1496; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.851, no:23071; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.IV, s.223, no:3092.

tam yaza geldiği zamanlarda, çok zor oluyor. Sıcakta insanın sanki ilikleri akmış gitmiş de, ii boşalmış gibi oluyor. Oraların kuvvetli sıcaklarında oruç tutmak çok zor oluyor.

Peygamber Efendimiz bu dört Şeyi, oruç tutacak kimselere tavsiye etmiş. Kim bunları yaparsa, orucunu rahatlıkla tutar, oruç tutmağa bedeni kuvvetli olur, tkat getirebilir.

1.(*En yekne evvel fıtrih al m*) “İlkönce su ile iftar ederse...” Demek ki iftar vaktinde orucunu açacağı zaman, suyla iftar ederse kuvvetli olur; çünkü susuzluğu fazladır.

Tabii, suyu soğuk içmemek lâzım, soğuk su bedene dokunur. Sođuk olmayan, buzdolabına girmemiş suyu içmek lâzım! Peygamber Efendimiz’in zamanında zaten buzdolabı yoktu. Zemzem içerse tabii, zemzem çok daha iyi olur.

İftarında su içen insan, sulanmış bir iek gibi olur. Saksıda yapraklarını salmış bir iek, suladığın zaman bakıyorsun, diriliyor. Bizim bahçeye Şimdi buraya bir arkadaŐ getirdi, domates, biber vs. ekti. Gündüzün sıcağını görünce böyle buruŐuyor, yaprakları sarkıyor. Sulayıverdiğimizde, sular sulamaz dimdik ayağa kalkıyor. Su hayat demek, suyla iftar etmeyi tavsiye ediyor.

Su ile iftar etmek olur, hurma ile iftar etmek olur, zeytin ile iftar etmek olur. Suyla olursa, bedeni kuvvetli olur diye SAS Efendimiz tavsiye ediyor.

2. (Ve lâ yedau's-sahûr) “Sahur yemeğini ihmal etmemek...”

Bazıları ben dayanabilirim diyor, sahura kalkmıyor. Halbuki sahurda bereket var. Sahura kalkacak, sahurun o vaktinde uyanmış olmak önemli...

Rahmetli Hocamız'ın büyük kız kardeşi halamızdan dinlemiştik. Çok yıllar önce, elli altmış yıl önce o Medine-i Münevvere'de iken, sahur vaktinde sahur ezanı okurlar orada; evin gelini gitmiş, kundaktaki bebeğin burnunu sıkmış, yanağını sıkmış, uykudan uyandırmış. Hala sormuş:

“—Niye bu çocuğu uyandırıyor sun?..”

“—Sahur ezanı okunuyor, teheccüd ezanı okunuyor, onun için uyandırdım.”

“—Küçücük çocuk, daha bebek?..”

“—Olsun, efendim kızar. Bu saatte bebekler uyumaya alışır sa, ondan sonra büyüdüğü zaman sahura, teheccüde kalkamaz.” demiş.

Sahura kalkmakta hem sahur yemeğini afiyetle yemek gibi bir imkân var, bir de sahur vakti kıymetli... Sahur vaktinde kalkmağa alışmak lâzım! Sahur vaktinde ibadetin başka günlerde de çok değeri var. Onu alışkanlık haline getirmek gerektiği için, sahura kalkmak lâzım! Birazcık su, birazcık hurma, zeytinle bile olsa, sahur yemeyi ihmal etmemek lâzım!

Sahur yer, orucu kolay tutar, oruca kuvvetli olur. İftarını suyla açar, oruca kuvvetli olur.

3. (*Ve lâ yedau'l-kàileh*) Kaylûle uykusu denilen gündüz uykusunu terk etmemeyi de tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz.

Biliyorsunuz müslüman sahura kalkar, sabah namazına gider, ondan sonra işine gider. Öğlen vakti oldu mu, zaten bir mesâiyi tamamlamış demektir. Peygamber SAS öğlenden sonra, o sıcak vakitte bir miktar uyurdu. Ona *kaylûle* uykusu denir, sünnettir ve vücuda çok faydalıdır. Gece ibadetine de insanın vücudunu hazırlar, kuvvetlendirir. Onu uyuyan Ramazan'ın dışında da geceleyin teheccüde kolay kalkar. Ramazan'da da sahura kolay kalkar, orucu da kolay tutar.

Onun için, gündüzün bir vaktinde şöyle bir gündüz uykusu uyumayı da, Efendimiz tavsiye buyuruyor oruç tutacak ümmetine...

4. (*Ve en yeşümme şey'en min tıyb*) “Güzel bir koku koklamak da insanın vücudunu oruca kuvvetlendirir. Güzel bir koku koklamak da faydalı olur.” buyuruyor Peygamber SAS.

Dört tavsiye buyurmuş, bunları tutmağa çalışalım! Bunlar Allah'ın ikrâmı, Peygamber Efendimiz'in de orucu kolay tutalım diye bize tavsiyesi olmuş oluyor.

h. Oruçlunun Mükâfâtı

Şimdi ben asıl seçtiğim, orucun faziletini anlatan bir hadis-i şerifi okumak istiyorum. Hazret-i Aişe-i Sıddîka Validemiz'den İbn-i Adiy, Dâra Kutnî ve Beyhakî *Şuabü'l-İman*'ında rivayet etmiş bu hadis-i şerifi. Uzunca bir hadis-i şerif ama, hoşunuza gideceğine kânîm. Müjdeleri duyunca sevineceksiniz, aziz ve sevgili dinleyiciler ve izleyiciler!..

Peygamber SAS bu hadis-i şerifte buyuruyor ki:⁸

مَا مِنْ عَبْدٍ أَصْبَحَ صَائِمًا إِلَّا فُتِحَتْ لَهُ أَبْوَابُ
السَّمَاءِ وَسَبَّحَتْ أَعْضَاؤُهُ وَاسْتَغْفَرَتْ لَهُ أَهْلُ
السَّمَاءِ الدُّنْيَا إِلَى أَنْ تَوَارَى بِالْحِجَابِ فَإِنْ صَلَّى
رُكْعَةً أَوْ رُكْعَتَيْنِ أَضَاءَتْ لَهُ السَّمَوَاتِ نُورًا وَقُلْنَ
أَزْوَاجُهُ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ اللَّهُمَّ اقْبِضْهُ إِلَيْنَا فَقَدْ
اشْتَقْنَا إِلَى رُؤْيَيْهِ وَإِنْ هَلَلَّ أَوْ سَبَّحَ أَوْ كَبَّرَ تَلَقَّاهُ
سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ يَكْتُبُونَ ثَوَابَهَا إِلَى أَنْ تَوَارَى
بِالْحِجَابِ

(عد. قط. فى الأفراد، هب. عن عائشة)

⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.368, no:7749; Taberânî, *Mu'cemü's- Sağîr*, c.II, s.92, no:840; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.299, no:3591; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.101, no:410; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.123, no:330; İbnü'l-Cevzî, *el-İlêlü'l-Mütenâhiyye*, c.II, s.546, no:897; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.720, no:23630.

RE. 386/3 (*Mâ min abdin asbaha sâimen illâ fütihat lehû ebvâbü's-semâ'*, ve sebbehât a'dâühû, ve'stağfera lehû ehlü's- semâi'd-dünyâ ilâ en tevârâ bi'l-hicâb. Fein sallâ rek'aten ev rek'ateyni edâet lehü's-semâvâtü nûrâ, ve kulne ezvâcühû mine'l- hûri'l-în: Allâhümma'k-bidhu ileynâ fekadî'ştaknâ ilâ rü'yetihî. Ve in hellele ev sebbehâ ev kebberâ telkâhu seb'ûne elfe melekîn yektübûne sevâbehâ ilâ en tevârâ bi'l-hicâb.) Sadaka rasûlü'llâh.

Oruçlunun her şeyinin ne kadar kıymetli olduğunu, ibadetlerinin ne kadar sevaplı olduğunu gösteren bir hadis-i şerif. Şimdi cümle cümle size açıklamasını söyleyeyim:

(*Mâ min abdin asbaha sâimen*) “Hiç bir kul yoktur ki, sabahleyin oruçluyken kalkmış olsun da şu mükâfâtları almış olmasın. Yâni oruçlu olarak sabahlayan bir insana, şu mükâfâtlar Allah tarafından veriliyor.” Nedir o mükâfâtlar?..

1. (*İllâ fütihat lehû ebvâbe's-semâ'*) “Semâvâtın kapıları onaçılır.” Tabii bunun ne demek olduğunu başka sohbetlerimde zaman zaman açıklıyorum, belki duymayan kardeşlerim vardır. Mi'rac'da da Peygamber Efendimiz karşılaştı. Kur'an-ı Kerim'de de geçiyor, semânın kapıları var, her semânın kapısı var. Bir semâdan öteki semâyâ dualar, ibadetler, insanlar vs. varlıklar öyle paldır küldür geçemiyorlar. Semânın vazifeli meleği soruyor:

“—Sen kimsin, neyin nesisin?..” diyor.

Bazısına müsaade ediyor, bazısına etmiyor. Meselâ riyâkâr bir kul bir namaz kılsa, melekler sevaplarını alıyorlar, Allah'a götürecekler. Semânın kapısına gelince, görevli melek diyor ki:

“—Durun bakalım, ne götürüyorsunuz?..”

“—İşte falanca kul namaz kıldı da, onun sevabını dergâh-ı izzete götürüyoruz.”

“—Götürün geriye, bu kıldığı namazı o riyâkâr herifin yüzüne patlatın, kafasına çalın! Bana Allah emretti, riyâkârın amelini buradan öteye geçirmem. Onun için boşuna uğraşmayın, dönün geriye!” diyor.

Şimdi semânın kapıları kapalı oldu mu, vaziyet fenâ... Semânın kapıları açık oldu mu, geçit kolay... Sınırlar, gümrük kapıları, bir yerden bir yere giderken mânîler olmadı mı, rahatça geçti mi, insan seviniyor:

“—Oh, el-hamdü lillâh... Kimse aramadı, yormadı, üzmedi, bavullar açılmadı. Rahatlıkla geçtik, çok şükür!” diyoruz.

Kimisi diyor ki:

“—Beni didik aradılar, her şeyi ortaya döktüler. Çok fenâ oldu, toplaması zor oldu.”

O bir şey değil, yine toplarsın, yerleştirirsin de, bir de ibadet yapıp da sevabı kabul olmazsa, ibadet dergâh-ı izzete gitmezse, semâdan öteye geçmezse fenâ...

Oruçlunun ilk mükâfatlarından birisi ne oluyor; bir kere semânın kapıları ona açılıyor. Yâni gümrük yok, teftiş yok, engelleme yok... Semânın kapılarından öteye, tâ Cenâb-ı Mevlâ'nın dergâhına kadar ibadetler gidecek, sevaplar gidecek, dualar gidecek, niyazlar gidecek... Çok güzel! Yâni, serbestlik var, bir büyük kolaylık var.

2. *(Ve sebbehât a'dâühû)* “Oruç tutanın bütün a'zâsı, eli, ayağı, hücreleri, iç uzuvları, her şeyi tesbih eder. E tabii onların da

sevabı, onların sahibi olan kişiye geliyor. Sonuç itibariyle bütün vücudunun hücreleriyle, zerrelereyle, a'zâsıyla tesbih eder. Mübarek bir insan olduğundan mükâfâtı çok oluyor.

3. *(Ve'stağfera lehû ehlü's-semâi'd-dünyâ)* “En yakın semânın ehli onun için istiğfar eder. ‘Yâ Rabbi, bu oruçlu kulunu mağfiret eyle!’ diye, şu bizim en yakın semâda bulunan melekler, mübarek varlıklar; yâni dünya ehlinin halini bilen, onları takip eden sayısız melekler ona istiğfar eder. Allah'tan affedilmesini talep ediverir.”

Ne zamana kadar?.. *(İlâ en tevârâ bi'l-hicâb)* “Perde ile perdelenip öbür tarafa gidinceye kadar.” Bu ne demek?.. Allahu a'lem, güneş batıncaya kadar demek... Yâni oruç bitinceye kadar, akşama kadar mânâsına gelebilir.

4. (*Fein sallâ rek'aten ev rek'ateyn*) “Bir rekât, iki rekât bir namaz kılsa, (*edâet lehü's-semâvâtü nûrâ*) kıldığı namazdan dolayı semâlar onun için nur saçar. Yâni nur dolar, nurla aydınlanır. (*Kulne ezvâcühû mine'l-hûri'l-în*) Cennetteki hûri'l-înden olan zevceleri başlarlar duaya:

(*Allâhümma'kbidhu ileynâ*) ‘Yâ Rabbi, bu efendimize biz çabuk kavuşalım! Onu bize çarçabuk kavuştur. (*Fekadi'ştaknâ ilâ rü'yetihî*) Cemâlini görmeye müştâkız, muhabbetimiz ziyade oldu.’ diye dualar ederler.” Bu da cennetteki hürilerin kendisi için duası demek oluyor. O da güzel bir şey...

El-hûri'l-în; *hür* ve *în* iki tane sıfattır, çoğuldur. *Hür*'un tekili *havrâ*, *în*'in tekili *aynâ*'dır. *Havrâ*; son derece kirpikleri uzun, gözünün siyahı siyah, akı ak; şöyle baktığın zaman fevkalâde güzel demek. *Aynâ* da, gözü fevkalâde güzel mânâsına geliyor. Her ikisi de göz güzelliği ile ilgili iki sıfat... Tabii hürilerin çeşit çeşit evsafı var. Gözleri çok şâhâne olduğundan onlar *el-hûri'l-în* diye adlandırılmış. Onlar, “Yâ Rabbi, şuna kavuşalım!” diye, artık tezâhürata başlıyorlar cennette, oruçlu için.

5. (*Ve in hellele ev sebbeha ev kebbera*) “Eğer bu oruçlu kimse *Lâ ilâhe illa'llâh* derse, tesbih çeker, *Sübhâna'llâh* derse; veyahut tekbir getirir, *Allâhu ekber* derse; (*telkâhu seb'üne elfe melek*) onun bu *Lâ ilâhe illa'llâh*'ını, *Sübhâna'llâh*'ını, *Allâhu ekber*'ini yetmiş bin melek karşılar. (*Yektübûne sevâbehâ ilâ en*

tevârâ bi'l-hicâb.) Tekrar aynı tabir geldi. Perde ile örtünüp saklanıncaya kadar, yâni güneş ufuktan batıncaya kadar mânâsına olmalı, Allahu a'lem. Yâni akşama kadar yetmiş bin melek onun *Lâ ilâhe illa'llâh'*ını, *Sübhâna'llâh'*ını, *Allâhu ekber'*ini yaza yaza devam ederler mânâsına...

Bu konuda daha pek çok hadis-i şerifler var, ben bir sohbetlik hadis-i şerifleri seçtim kitaplardan. Aziz ve sevgili izleyiciler ve dinleyiciler! Bu hadis-i şeriflerden anlıyoruz ki, oruç çok muazzam bir ibadet ve oruçlunun her işi çok büyük mükâfâtlarla taltif ediliyor. Kendisine çok özel bağışlarda ve özel muamelelerde bulunuluyor.

Onun için, aziz ve sevgili kardeşlerim, özellikle bu Ramazan, artık şimdiye kadar kusurlu olan kardeşlerimiz de varsa dinleyenler içinde; “Efendim işte, doktor bana tutma dedi de... Biraz zayıflıyorum da, benim işim ağır da...” vs. bahanelerle oruç tutmama durumuna düşmesinler!

Bunların bir kısmı gerçekten doğru ise, doktor hakîkatentabîb-i müslim-i hâzık olacak, mü'min bir doktor olacak ki, buna şeytanlığından engellemek istemesin. Hakîkî mü'min bir doktor, “Tutabilirsin, o kadar çok mühim değil!” diyorsa, o zaman olmaz. Bazıları işte böyle beynamaz özrü filân dediğimiz gibi, küçük sebeplerden, şeytanın aldatmacası olarak bu güzel ibadetten geri duruyorlar.

Oruç ibadetine bu sene çok büyük bir aşk ile, şevk ile, geçtiğimiz senelerden çok daha güzel bir şekilde sımsıkı sarılalım! Bu Ramazanı çok güzel tutmağa gayret edelim! Bakın, ne kadar büyük mükâfâtlar var... Güzel tutulursa ne kadar muazzam mükâfâtlara ulaşıyor, sonuç ne kadar güzel oluyor.

Kendimiz oruç turalım, hane halkımıza tuturalım, yakınlarımıza sevabını söyleyelim!.. İnşâallah şöyle ümmet olarak, ibadetle, tâatle, dualarla çok güzel bir Ramazan geçirmeğe gayret edelim!.. Dualar müstecâb, duaları unutmayacağız. Zikirleri unutmayacağız, namazları unutmayacağız. Haramlardan korunmayı unutmayacağız. Güzel bir Ramazan geçireceğiz.

Cenâb-ı Hak'tan dilerim ki, Ramazanınızı Cenâb-ı Hakk'ın rızasına uygun, Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetine muvâfık, kitaplarımızda anlatılan âdâbına riayetle, güzel bir şekilde

tutmayı; gündüzleri oruç tutmayı, akşamları da gece ibadetini, teravihi ihmal etmemeyi, takvâ ile onları kılmayı, hayr u hasenâtı çok yapmayı Allah nasîb eylesin; muvaffak eylesin, tevîkîni refîk eylesin... Güzel kulluk yapmayı nasîb eylesin... Büyük mükâfâtlara, çok büyük mükâfâtlara nâil eylesin... Evvelâ afv ü mağfiret eylesin... Ondan sonra da cennetiyle, cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin...

Nice nice Ramazanlara sıhhat ve afiyetle erişmenizi nasîb eylesin... Hele Ramazan'ın içinde saklı olan Kadir Gecesi'ni de – bütün

Ramazan'ı ihyâ edince, elbette bir akşam da o olacak— ibadetle geçirip, bin aydan daha hayırlı bir geceyi ihyâ etmiş olmayı da, nasîb ü müyesser eylesin... Allah hepinizden razı olsun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû, aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyicileri!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

18. 12. 1998 - AVUSTRALYA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü